Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2015:23

LS 1402-0227

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) om förstudie om Spårväg syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)

§ 50
Motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) om förstudie om Spårväg syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)
LS 1402-0227

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) har lämnat en motion angående förstudie om Spårväg syds förlängning.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 6 februari 2015
Motion 2014:4
Trafiknämndens protokollsutdrag den 3 februari 2015 med
Miljöpartiets särskilda uttalande
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 januari 2015

Förslag och yrkande

På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 18 februari 2015 (bilaga).

Följande yrkanden framförs:
Bifall till landstingsrådsberedningens förslag att föreslå landstingsfullmäktige besluta
att anse motionen besvarad.

Bifall, från V-ledamoten, till Vänsterpartiets förslag att föreslå landstingsfullmäktige besluta
att bifalla motionen

Proposition

Ordföranden frågar på vart och ett av de framställda yrkandena och finner att landstingsstyrelsen bifaller landstingsrådsberedningens förslag.

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Reservation
Gunilla Roxby Cromvall (V) reserverar sig muntligt mot beslutet till förmån för Vänsterpartiets förslag.

Särskilt uttalande
Susanne Nordling (MP), Malin Karlsson (MP) och Michel Silvestri (MP) anmäler ett särskilt uttalande från Miljöpartiet till protokollet (bilaga).

Beslutsexpediering:
Landstingsfullmäktige
Akt

Stockholms läns landsting

LANDSTINGSSTYRELSEN
Miljöpartiet de gröna

Bilaga 1 §7

SÄRSKILT UTTALANDE

2015-03-03

LS 1402-0227 Ärende nr: 19

Motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall (V) m.fl. angående förstudie om Spårväg Syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)

Kollektivtrafiken ska öka sin andel av de motoriserade resorna i Stockholms län. För att nå dit så är utbyggnad av den tvärgående kollektivtrafiken en av de allra viktigaste åtgärderna. Utbyggnaden av kollektivtrafiken kan inte enbart basera sig på analyser som görs av nuvarande och prognostiserat resande. Kollektivtrafik som byggs ut skapar också nya resmönster. De första etapperna av tvärbanans utbyggnad är ett tydligt exempel där efterfrågan på kollektivtrafikresor kraftigt underskattades innan trafikstart.

Båda de stråk som tas upp i motionen har potential att nå det resandeunderlag som krävs för spårburen kollektivtrafik. De bör därför studeras vidare på ett strukturerat sätt med nära koppling till möjlig utbyggnad av bostäder och arbetsplatser i Söderort.

Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2015-02-18

LS 1402-0227

Landstingsstyrelsen

Motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall (V) m.fl. angående förstudie om Spårväg syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)

Föredragande landstingsråd: Kristoffer Tamsons

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall (V) m.fl. har lämnat en motion angående förstudie om Spårväg syds förlängning.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad

Landstingsrådsberedningens motivering

Motionen lyfter fram två olika kommunikationsrelationer, dels förlängningen av Spårväg Syd Älvsjö-Östberga-Tvärbanan och dels Älvsjö-Skarpnäck.

Motionärerna lyfter en viktig fråga för kollektivtrafikens utveckling i Stockholms län, nämligen att förbättra möjligheterna att resa på tvären. Stora delar av kollektivtrafiken från ytterkommunerna i dag är byggda vertikalt för att bland annat möjliggöra pendling in till Stockholm City. Men på allt fler platser identifieras resmönster och behov som är radiella.

Studier av en förlängning av Spårväg Syd från Älvsjö mot Skarpnäck har dock visat på svagare resande på sträckan till skillnad från Gullmarsplan-Älvsjö där resandet är större. Därför har där heller inte föreslagits någon stomlinjetrafikering på sträckan Älvsjö-Skarpnäck. Det pågår i dag en förstudie om att stomnätets framkomlighet skall bli större. I det fortsatta

arbetet med att utveckla kollektivtrafiken i södra Stockholms län bör ett helhetsgrepp tas som till exempel också knyter samman förbindelserna Älvsjö-Skarpnäck och ut mot Tyresö.

För utvecklingen av kollektivtrafiken vid Årstafältet och i Östberga har Stockholms stad gjort vissa förberedelser inom ramen för sitt stadsutvecklingsprojekt i form av att skapa ytor för kollektivtrafik på reserverat utrymme, i linje med stomnätsplanens principer.

Beslutsunderlag
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 6 februari 2015
Motion 2014:4
Trafiknämndens protokollsutdrag den 3 februari 2015 med Miljöpartiets särskilda uttalande
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 januari 2015

Torbjörn Rosdahl

Kristoffer Tamsons

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-02-06

LS LS1402-0227

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -02- 10
Dnr LS 1402-0227
Rotel III

Motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall (V) m.fl. angående förstudie om Spårväg syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)

Ärendebeskrivning

Gunilla Roxby Cromvall (V) m.fl. har lämnat en motion angående förstudie om Spårväg syds förlängning.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 6 februari 2015
Motion 2014:4
Trafiknämndens protokollsutdrag den 3 februari 2015 med
Miljöpartiets särskilda uttalande
Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 januari 2015

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning och bakgrund
Gunilla Roxby Cromvall (V) m.fl. har lämnat en motion i vilken de föreslår att en förstudie ska inledas avseende Spårväg syds förlängning från Älvsjö med avgrening Älvsjö-Östberga-Tvärbanan respektive Älvsjö-Skarpnäck. Trafiknämnden har lämnat ett yttrande i vilket det framgår att det pågår ett flertal utredningar och förhandlingar med anknytning till de sträckor som nämns i motionen.

Överväganden
I trafiknämndens yttrande framgår att det pågår ett flertal projekt som anknyter till den förstudie som motionärerna föreslår ska göras. Stockholm stad bedriver också en del arbete kopplat till planeringen av ny kollektivtrafik i bland annat Östberga. Det finns också planer på att

trafikera delar av den sträcka som tas upp i motionen med spårvagn. Vidare hanteras ny kollektivtrafik i vissa av de områden som motionärerna lyfter, i redan initierade förstudier om framkomlighet för stomnätet, samt inom ramen för Sverigeförhandlingen. Med hänvisning till ovanstående samt trafiknämndens yttrande, föreslår förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -02- 18
Dnr LS 1402-0227

2014:4
Rotel III

Stockholms läns landsting
2014-02-18

Motion av Gunilla Roxby Cromvall (V) m.fl. angående förstudie om Spårväg Syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)

Spårväg Syd angavs som ett prioriterat objekt redan i RUFS 2001 och ingår idag i RUFS 2010. Men trots vallöften från Moderaterna har den tvärförbindelse som skulle länka samman de regionala kärnorna Flemingsberg och Skärholmen och därefter fortsätta till Älvsjö ännu inte förverkligats. Under tiden har behovet av en tvärförbindelse och koppling mellan de radiella stråken växt ytterligare, eftersom en sådan skulle möjliggöra både ett ökat resande med kollektivtrafiken och markanvisning för bostadsbyggande. Nu måste arbetet gå vidare.

Vänsterpartiet föreslår en förlängning med avgrening norrut respektive österut. Den norra avgreningen skulle förbinda Spårväg Syd med Tvärbanan, vilket även ligger i linje med stomnätsplanen för Stockholms län. Det viktigaste stoppet på en sådan förbindelse är Östberga, den stadsdel som trots sin geografiska närhet till Stockholms City är mest underförsörjd med kollektivtrafik idag. Stadsdelen med 5 500 invånare och en majoritet flerfamiljsbostäder, trafikeras idag med överfulla bussar till Gullmarsplan och Liljeholmen. Det är en ohållbar situation. Den norra avgreningen skulle ge Östbergaborna en mer kapacitetsstark förbindelse norrut men även söderut mot Älvsjö. Men det är bråttom. När nya bostäder planeras, i bland annat Solberga, hotas de spårreservat som skulle kunna användas.

Den södra avgreningen från Älvsjö skulle kunna förbinda alla gröna tunnelbanelinjer söderut med ändstation i Skarpnäck. En tänkbar dragning är via tunnelbanestationerna i Högdalen och Hökarängen. Med dagens befolkningstillväxt kommer invånarantalet i söderort att ha ökat från 300 000 invånare till hela 375 000 invånare år 2030. Det innebär att söderort behöver förtätas med bostäder – i första hand hyresrätter – och arbetsplatser varav det sistnämnda är en annan brist i området idag. En förutsättning för denna förtätning är dock att kollektivtrafiken i området förstärks och byggs ut. Spårväg Syds förlängning från Älvsjö till Skarpnäck, som anges i Stockholms stads vision för söderort 2030, skulle här möjliggöra ett resande på tvären.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt Trafik~~förvaltningen~~ nämnden att inleda förstudie om Spårväg Syds förlängning från Älvsjö med avgrening Älvsjö-Östberga-Tvärbanan resp. Älvsjö-Skarpnäck

Gunilla Roxby Cromvall (V)

Anna Sehlin (V)

Håkan Jörnehed (V)

Birgitta Sevefjord (V)

Bekir Uzunel (V)

Daniel Blomgren (V)

Pia Ortiz-Venegas (V)

~~Catarina Wahlgren (V)~~

Thomas Magnusson (V)

Kerstin Pettersson (V)

Stockholms läns landsting

Trafiknämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 2/2014

Sammanträdesdatum
2015-02-03

Datum för justering: 2015-02-09

Datum för anslag: 2015-02-10

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -02- 09
Dnr. LS 1402-0227

Kristoffer Tamsons (M)
Nanna Wikholm (S)

---

§ 14

Förslag till yttrande över motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall m fl (V) om förstudie om Spårväg Syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)
(TN 2014-0320)

I ärendet förelåg tjänsteutlåtande 2015-01-22 från förvaltningschefen.

I ärendet yttrade sig Malin Karlsson (MP) och Gunilla Roxby Cromvall (V).

YRKANDEN

1) bifall till förvaltningschefens förslag
2) V-ledamoten yrkade bifall till motion 2014:4

Ordföranden ställde proposition om yrkandena och fann att trafiknämnden bifallit förvaltningschefens förslag till beslut.

BESLUT

Trafiknämnden beslöt

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt att översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning.

RESERVATION

V-ledamoten reserverade sig mot beslutet.

UTTALANDEN

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande, bilaga 8.

forts.

Vid protokollet

Ingela Svanberg Ohlsson

Exp.
Landstyrelsens förvaltning
Registraturen TF

MILJÖPARTIET DE GRÖNA

SÄRSKILT UTTALANDE

2015-02-03
Ärende nr 9

Förslag till yttrande över motion 2014:14 av Gunilla Roxby Cromvall (V) m fl angående förstudie om Spårväg Syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)

Kollektivtrafiken ska öka sin andel av de motoriserade resorna i Stockholms län. För att nå dit så är utbyggnad av den tvärgående kollektivtrafiken en av de allra viktigaste åtgärderna. Utbyggnaden av kollektivtrafiken kan inte enbart basera sig på analyser som görs av nuvarande och prognostiserat resande. Kollektivtrafik som byggs ut skapar också nya resmönster. De första etapperna av tvärbanans utbyggnad är ett tydligt exempel där efterfrågan på kollektivtrafikresor kraftigt underskattades innan trafikstart.

Båda de stråk som tas upp i motionen har potential att nå det resandeunderlag som krävs för spårburen kollektivtrafik. De bör därför studeras vidare på ett strukturerat sätt med nära koppling till möjlig utbyggnad av bostäder och arbetsplatser i Söderort.

Strategisk Utveckling

Handläggare
Jens Plambeck
+4686861651
Jens.plambeck@sll.se

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-01-22
Version 1

Diarienummer
TN 2014-0320

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Trafiknämnden
2015-02-03, punkt 9

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -02- 09
Dnr LS 1402-0227

Förslag till yttrande över motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) om förstudie om Spårväg Syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck)

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsens förvaltning har i remiss av den 15 maj 2014 begärt att trafiknämnden ska yttra sig över motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) om förstudie om Spårväg Syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck). I motionen pekas bl.a. på behovet att ordna kapacitetstark och effektiv kollektivtrafik för Östberga. Vidare beskrivs kopplingen till stomnätsplanen och behovet att trygga reservat och utrymme för attraktiv kollektivtrafik på eget utrymme i ett Söderort stadd under snabb förtätningsprocess.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 22 januari 2015
Motion 2014:4 av Gunilla Roxby Cromvall m.fl. (V) om förstudie om Spårväg Syds förlängning (Älvsjö-Östberga-Tvärbanan, Älvsjö-Skarpnäck), TN-2014-0320, bilaga 1

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta

att godkänna föreliggande förslag till yttrande samt att översända detsamma till landstingsstyrelsens förvaltning.

Förslag till yttrande

Sammanfattning
En genomgående trafikering från Spårväg syds norra del via Älvsjö – Gullmarsplan och vidare till Nacka C i form av stomlinje M (i sträckning från Nacka över Gullmarsplan vidare mot Älvsjö, Skärholmen och Kungens Kurva) visar på ett resande som motsvarar spårvagnens kapacitet.

Infrastrukturplaneringen är däremot uppdelad i en rad olika projekt såsom:

- Programstudie för Spårväg syd
- Förstudie ökad framkomlighet i stomnätet
- Tvärbanans förlängning till Sickla
- Saltsjöbanans upprustning
- Åtgärdsvalsstudie Huddingevägen
- Stadsutvecklingsprojekt i Nacka, Söderstaden och Årstafältet.

Sammanfattningsvis berör stomlinje M en rad systemfrågor. För att besvara dem behöver stråkets trafikering studeras integrerat med dess infrastrukturplanering och roll i kollektivtrafiknätet.

En förlängning av Spårväg syd mot Skarpnäck har i arbetet med stomnätsplanen visat på ett svagare resande varför ingen stomlinjetrafikering förslås i det stråket. Däremot kommer olika former av stomlinjeinfrastruktur studeras i olika delar av det stråket.

Bakgrund
I arbetet med stomnätsplanen identifierades tidigt en stark biltrafikström från Nacka mot Söderort. I det aktuella stråket är SL-trafiken relativt dåligt utvecklad då SL-trafiken av tradition har varit inriktad på radiellt resande mot Stockholms innerstad. Det finns således en relativt stor potential att öka kollektivtrafikens markandsandel och avlasta de inre delarna av tunnelbanesystemet genom att förbättra kollektivtrafiken i stråket. Därför föreslår stomnätsplanen att en stomlinje M inrättas från Nacka över Gullmarsplan vidare mot Älvsjö, Skärholmen och Kungens Kurva.

Förutom det redan nämnda så kommer resandeefterfrågan i stråket att öka än mer än vad som antogs när arbetet med stomnätsplanen inleddes. Detta då 2013 års överenskommelse om ökat bostadsbyggande i kombination med utbyggd tunnelbana berör såväl centrala Nacka som de delar av söderort som stomlinje M försörjer.

I arbetet med stomnätsplanen har stomnätskopplingar mellan Älvsjö och Skarpnäck/Tyresö studerats men avförts då resandet mot Gullmarsplan är större än resandet mot Skarpnäck/Tyresö.

Överväganden – Spårväg syd förlängd mot Tvärbanan
Nyare trafikprognoser som gjorts inom ramen för det vidare arbetet med stomnätsplanen visar på ett relativt jämt resande från Nacka C till Kungens Kurva som under maxtimmen motsvarar 6-7,5-minuterstrafik med 60-m spårvagnståg. För att en sådan linje ska bli framgångsrik och nå det prognosticerade resandet krävs en god geometrisk utformning, hög prioritet i

gaturummet och en gen sträckning. Vidare bidrar genomgående trafik från Spårväg syds norra del mot Gullmarsplan och Nacka till att öka nyttorna med Spårväg Syd. Den genomgående stomlinjen behöver nå den planerade bussterminalen vid Nacka C där matarbussar ansluter till den nya tunnelbanan. På så sätt skapas en naturlig bytespunkt där matarbussresenärer kan välja mellan att åka tunnelbana mot City eller stomlinje M mot Söderort. En sådan systemlösning skulle kunna bidra till att minska behovet av att köra busstrafik till Slussen.

För delsträckan mellan Gullmarsplan och Älvsjö finns ett par tänkbara sträckningsalternativ för stomlinje M.

Stockholms stad har i sitt stadsutvecklingsprojekt Årstafältet visat intresse för att dra ut en spårvägsdragning från hållplats Årstafältet i riktning Östberga. Särskilt i södra delen av stadsutvecklingsprojektet är behovet av förstärkt kollektivtrafik stort. I programarbetet har Stockholms stad gjort vissa förberedelser såsom att tillskapa ytor för kollektivtrafik på reserverat utrymme i enlighet med stomnätsplanens utformningsprinciper för Spårväg/Stombuss.

Trafikverket bedriver en åtgärdsvalsstudie för Huddingevägen där dess norra del är ett intressant stråk för stomlinje M. Trafikförvaltningen deltar i det arbetet och bevakar kollektivtrafik på reserverat utrymme för stomlinje M.

I samband med omkopplingen av Hagsätragrenen till blå linje och stadsutveckling i Söderstaden kan möjligheter uppstå att hitta en gen sträckning för stomlinje M genom att utnyttja delar av tunnelbanans spårområde som frigörs vid omkopplingen.

Sammanfattningsvis finns det således en rad systemfrågor att ta ställning till för att kunna fatta ett beslut om att förlänga Spårväg syd mot Tvärbanan som berör många olika aktörer och två kommuner. I ett initialt skede är det mycket riktigt så att det är viktigt att säkerställa att utrymme finns för kollektivtrafik på eget utrymme. Detta i synnerhet som en kraftig förtätning planeras i längs stomlinje M som minskar tillgängliga ytor samtidigt som biltrafiken ökar. Systemvalet mellan spårvagn och BRT beror förutom på resandet även på vilken infrastruktur som finns tillgänglig för trafikeringen. För stomlinje M finns eller planeras för spår som kan trafikeras av spårvagnar i nästan hela dess längd.[1]

---

[1] Kungens Kurva – Älvsjö planeras för spårväg inom programstudien för Spårväg Syd. För delsträckan Älvsjö – Årsta/Gullmarsplan finns olika idéer hos olika parter men ingen samlad planering. Årsta/Gullmarsplan – Sickla station blir en del av Tvärbanan till sommaren 2017. Sickla station – Saltsjö Järla skulle kunna trafikeras av en kombination av saltsjöbanans tåg och spårvagnar på samma sätt som i Oslos

Överväganden – Spårväg syd förlängd mot Skarpnäck
En förlängning av Spårväg syd mot Skarpnäck/Tyresö behöver förutom det lägre resandet ta hänsyn till en rad andra studier och systemfrågor för Söderort. Relationen Högdalen – Tyresö ombesörjs av stomlinje N som planeras följa buss 172:s rutt som idag har ca 20 000 dagliga resenärer. Trafikförvaltningen driver tillsammans med kommuner och Trafikverket en förstudie om ökad framkomlighet för stomnätet. Relationen Älvsjö – Högdalen kommer att studeras inom ramen för Sverigeförhandlingen. Systemval och trafikering av Skarpnäck – Tyresö bör relateras till hur de radiella förbindelserna mot Tyresö ska ordnas långsiktigt. Däremot finns ingen samlad planering för stråket Älvsjö – Skarpnäck – Tyresö.

Anders Lindström
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

---

tunnelbana. För sista delsträckan fram till Nacka C finns ingen annan planering än förstudie om ökad framkomlighet i stomnätet.